

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. N° 10.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval.	Annonspris.	17 mars 1920.
	1 månad Mk. 1:50 helt år " 18:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—		30 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

Var.

Nordanvinden ängsligt klagar, att hans välde snart är slut. I sitt vinterdok han jagar till en sista brottning ut, sveper allt i köld och dimma, bleker livets svaga brodd med sin andes kalla imma och gör jorden frostbesädd.

Men igenom diset ljuder lärkans glada hälsningssång, när med jubelton hon bjuder våren åter än en gång, sjunger om, hur solen lyser bortom kalla dimmors land, och att jord, som vintrigt fryser, snart skall livas av dess brand.

Vårens lärka, sjung din visa lika troget år från år!
Sjung bland dimmor, frost och disa blott om sommar, sol och vår!
Sjung, min lärka! Sjung om våren, sjung din hoppfullt glada sång!
Sjung, att efter vinteråren evig sommar blir en gång!

N. L.

Vårt närmaste mål.

Märket "M. K." skriver i artikeln "Vi fordra" i Kustbon N:o 8 bland annat följande: Vad vilja vi då ha? Ett av svenskefolket valt Aibolands landsting, som äger högsta politiska makten i Aiboland. Landstinget skulle skaffa oss nationell trygghet genom att stoppa estnisk inflyttning till svenska bygder. Ehuru denna med ungdomlig hänförelse uttalade stora plan kan synas än så vacker, så se vi oss dock tvungna göra invändningar mot densamma. Den är helt enkelt icke genomförbar i republiken Estland, emedan en sådan representativ församling som ett landsting, vilket i Sverige utgör det högsta självstyrelseorganet i ett län, saknar sin motsvarighet i våra självstyrelseformer. "M. K:s" överilning vittnar om bristande insikt i våra förhållanden. Huru ser då ett landsting ut och vad åligger densamma? Ett landsting i Sverige består av minst 20 folkvalda landstingsmän, som en gång i året sammanträda i länets residensstad för att "rådslå och besluta om för lä-

net gemensamma angelägenheter, vilka avse den allmänna hushållningen, jordbrukets och andra näringars utveckling, anstalter för kommunikationsväsendets befordrande, hälsovård, undervisning, allmän ordning och säkerhet m. m. d., såvitt dessa angelägenheter icke enligt gällande författningar tillhöra offentlig myndighets ämbetsåtgärd." Ett landstings förhandlingar få i vanliga fall upptaga endast sex helgfria dagar. — Det nuvarande Estland var ursprungligen en rysk provins (ungefär detsamma som ett län) och utgör numera tillsammans med halva Livland republiken Estland. Landet indelas i 11 kretsar (maakonnad), som ha kretssjälvstyrelse, folkvalda kretsråd (10—15 personer), vilka åter inom sig välja ständiga kretsförvaltningar. Kretsråd sammanträda flera gånger i året och ha beskattningsrätt. De sköta kretsens alla inre angelägenheter, både skolväsen, kommunikationsväsen, hälsovård m. m. samt stå i spetsen för den kommunala självstyrelsen, landskommunerna stå under deras omedelbara ledning. Det mest tänkbara för våra 8000 svenskar skulle därför möjligen vara ett svenskt kretsråd, då vi ju redan ha svenska kommuner, som vid behandling av sina ärenden såväl muntligen som skriftligen kunna använda det svenska språket men ändå måste styras av estniska kretsråd. Vårt närmaste mål har dock hittills endast varit en svensk skolstyrelse, som i kulturella frågor då skulle utöva samma myndighet som en vanlig kretsstyrelse och ett kretsråd. Ett fullständigt svenskt kretsråd är nog icke heller genomförbart och få vi nog ännu så länge nöja oss med endast "Svenska Folkförbundet", vår icke officiella nationella politiska organisation, som är något i stil med "Svenska Folkpartiet" i Finland. Ett svenskt kretsråd skulle dock tåla att något litet funderas på och vore i alla fall närmare än "rådet i Paris".

N. B.

Fran utkiken.

"Fädernas kyrka" genomlever kristider. I århundraden har världslig lag och myndigheter trofast hållit den under armarna och de mäktiga "kyrkoherrarna" med heligt nit tvingat de tredskande fåren in i de allenasaliggörande fållorna. Ej herdens milda stämman har sammanhållit hjorden utan lagens

hotande arm. Nu, då detta stöd undandragits och inget bart huggande svärd inger respekt, gå fåren sina egna vägar och herdarna stå handfallna. Religionens fiender triumfera och förespa mänsklighetens snara avkristning, en handfull kyrkligt troende däremot se antikrist lössläppt och vänta världens undergång. Den opartiske åskådaren, däremot fruktar varken det ena eller andra, ser i händelserna bara de naturliga följderna av kyrkans förbenade kristendom och prästerskapets världslighet att väl vilja klippa fåren men ej sörja för deras andliga näring. Berövad alla världsliga stöd, blir kyrkan tvungen söka stå på egna ben, kämpa med andliga vapen. Nu skall den visa om den har något kvar av den gamla kämpande kyrkans ande, nu går den genom luttringens eld. Det mindre värdiga, onödiga kommer att förtäras som halm och strå, och fram kommer det gediget värdefulla, renat, förädlat.

Mänskligheten har tidigare vid olika tillfällen försökt avskudda sig religionens band men alltid kommit tillkorta. Även nu kommer den i första iver att skena iväg, kasta överbord allt vad tro och religion heter. Dock, utan att vara profet, kan man tryggt påstå, att det ej dröjer alltför länge, innan man fått nog av denna frihet. Människan kan ej leva av bara bröd, rösten i det inre kommer alltid att ropa och varna sitt: "Människa, var är du?" Lärdom, makt och rikedom kan i längden ej fylla det inres behov.

Vad ha kyrkans målsmän att göra? Att utan tvekan lösgöra sig från alla sjaladödade dogmer och föräldrade gudstjänsritualer. Bort med de döda bokstäverna, undan med alla skrankor, som hindra de livgivande flödenas väg till törstande hjärtan! Gudstjänsten skall förenklas, ordets förkunnelse ej vara ett tröskande av gammal länghalm utan en livsglad, praktisk kristendom. Ja, just praktisk kristendom, en kristendom för dagliga livet, rättesnöret för alla våra göranden och låtanden mot Gud och nästan. Mänskligheten är mätt — till leda mätt på ord — den väntar gärningar, gärningar, som bevisa trädets frukt. Så länge liv och lära ej stämmer, kommer kristenheten att förlora, förlora. Kyrkans tjänare må mer än hitintills gå till folket, ej vänta att folket skall komma till dem. Kan och vill kyrkan ej tillmötesgå dessa anspråk, må den ej

förundra sig, att den mer och mer övergives och att gudstjänsterna, hjärtekylande och andefattiga, hållas för tomma väggar. Måtte våra kyrkoråd, förr dess bättre, med beslutsamhet gripa verket ann att få församlingslivet mera överensstämmande med Kristi lära, gudstjänsterna befriade från förstelnade former och ordets förkunnare mindre bemöda sig om predikningarnas lärighet och form utan mera söka få fram det enkla, lättfattliga och i vardagliga livet tillämpliga. Då skola snart våra tomma kyrkor fyllas ej av tvång utan av själar, vilka här söka och finna den osynliga världens källsprång. Då skall vår kyrka se sig stödd och uppbyren av en makt, som vida övergår allt vad världsliga lagbud och förordningar kunnat erbjuda. Då skola också kristendomens motståndare bliva dess vänner, åtminstone ej få så många anledningar till anfall som nu.

Farbror Svenske.

Svenska Estland.

Ormsö.

Skulle man få tro mr John B. epistlar i Kustbon, vore Ormsö rikligen välsignat med folk av sämre sort. Sålunda meddelas i Kustbon N:o 21 förra året, att det nya kommunalrådet har nu äntligen fått sammanträda. De personer, som under ett halft år stått hindrande i vägen, komma nu till lagligt ansvar. I verkligheten består det nya rådet till övervägande del av just de gamla männen med samma ordförande och samma biträden. Den vesentliga skilnaden mellan det förra och nya rådet möjligen den, att

även John B. nu blivit invald. Om något "lagligt ansvar" för de förra brottsliga har ej hörts av. I Kustbon N:o 7 inrapporteras igen "om personer med hög bildning" samt svenskar till på köpet, vilka blivit förvaltare på folkets egendomar och nu slösa dessa till sitt personliga välbefinnande. Dessa högt bildade, märk många, ej en, finna även ett nöje i att motarbeta skolorna och undergräva det efterkommande släktets styrka. Mig veterligen finns här på ön två (2) "folkets egendomar", Magnushof och lutherska församlingens områden. Den förra, Magnushof, förvaltas emellertid av renblodiga ester, den senare av folkvalda kyrkorådet. I detsamma ingår bara en person med "hög" bildning, församlingens själaherde. Vilka således de övriga "brottslingarne" äro, är högst hemlighetsfullt. Möjligtvis vill mr John B. kasta en skugga på öns svenska lärare, vilka ej i allt dela dennes uppfattningar om bildning och skolans uppgifter. Gott vore, om John B. närmare ville precisera, vilka högt bildade brottslingar han haft i åtanke. Beklagligt nog visar vår svenska befolkning mindre omtanke om sina skolor, "tviylar på bildningens och skolundervisningens betydelse", men orsakerna härtill äro nog så olika. Oss bildningens förespråkare gäller det framför allt att i ord och gärning bevisa bildningens förädlande inflytande.

Joel N—n.

Ormsö.

Väderleken varm, regn och slask. Föret delvis förstört. Den 1 mars hava starar visat sig här på ön. Manne det blir varmt på allvar.

Joel N—n.

Ormsö.

Till följd av orgelbundna postförbindelser med Finland har vi blivit utan vår länge omtalade och väntade "Martha". Fröken Tyra Lindholm, föreståndarinna för Vrethalla husmoderskola, Kimito, som lovat komma, har meddelat, att hon måste vara tillbaka i början av april. I så fall skulle hon kunnat vara härute endast ca 3 veckor, vilket vore för lite. Sågo oss därför nödsakade uppskjuta Marthakurserna till hösten och telegraferade motbud till fröken Lindholm. Dock, bättre lycka nästa gång! Joel N—n.

Lokala meddelanden.

Läget i landet

är för närvarande mycket svårt och de laggivande söka genom nya förordningar och lagar styra riksskeppet mot lugnare vatten, men lugna hamnen var finns den?

För någon tid sedan begärde regeringen större fullmakt att indriva spannmåls-skatter, även så att mobilisera alla arbetsdugliga män, som äro utan fast anställning till skogsarbete. I följd därav att alla järnvägar och fabriker eldas med ved (ty kol har Estland ej) behövs stora kvantum ved. Vedkrisen hotar att bli mycket svår, ty alla förråd äro slut. Regeringen tror dock att genom att mobilisera 15000 arbetare kunna avhjälpa nöden Livsmedelsbristen blir allt svårare och priserna stiga utan undantag. Den ryska fredsdelegationen — nu handelsdelegation — uppehåller sig här redan 2 veckor, men det ser ut att det ej är så lätt att få infriade de vid fredsfördraget utlovade vill-

Om Nuckö och dess befolkning.

I Kustbon nr. 6 har jag i korthet talat om svenskarne här i Estland i allmänhet; här vill jag något tala om Nuckö och dess befolkning. De nutida förhållandena komma ej särskilt att beröras, emedan dessa rader ju äro tecknade för samtiden och emedan de närvarande förhållandena äro allom bekanta.

1. Om Nuckö kyrka och församlings grundande.

När och av vem kyrkan på Nuckö är byggd och vem som i denna vrå av världen grundat en kristen församling, kan man icke tillförlitligt påvisa, och detta må ingen heller undra på, ty redan 1596 visste en kyrkovisitorator Dubberch ingenting annat att därom förmåla, än att man då förmodade, det kyrkan vore grundad av en biskop på Ösel.

Denna förmodan kan nog vara grundad, men man har också en annan. Hon kan mycket väl vara uppförd vid början av det 13. århundradet (1200 talet), vid det tillfälle då svenska konungen Johan I, sedan hans huvudstad år 1188 blivit förstörd av ester och ryssar, samtidigt med att konung Valdemar II här i Estland landsatte sina härar och präster och troligen även svenska kolonister till befästade och bevakande av kusten. Åtminstone på Ormsö hade man på Dubberschtid, 1596, en traditon ("gamaltfolksberättelse") — vilket jag även i min barndom hört några Nuckö svenskar påstå — att kyrkan skulle vara uppförd av en dansk konung. Så mycket är dock visst, att de svenska kolonisterna, som slogo sig ned här på Nuckö och en del av fastlandet,

— av gammalt kallat Egeland eller Eyland — redan voro kristna, då de ankommo hit och att de från Nuckö och angräsande landområden fördrevo de ännu hedniska esterna, förrän de bosatte sig. Ty att här funnits ester före svenskarne ankomst, är ganska trovärdigt, emedan några byar ha ursprungligen estniska namn, såsom Roslep, Haudlep, Sutlep och Pasklep, men om de vid sin ankomst hit funnit en kyrka eller om en sådan uppförts samtidigt eller senare, är temligen ovisst. Enligt Hupels berättelse skall konung Erik IX år 1157 i Wiek vid Randamaggi upprättat ett biskopsdöme för finnar och ester, och redan på denna tid skall här och på Odensholm ha funnits goter eller svenskar. År 1165 företog svenska konungen Karl VII ett korståg till Wiek (Hapsals stift) och förlade det jemte öarne Dagö, Ösel, Ormsö och Rågöarne under Linköpings stift. Även detta är bekant, att grundläggaren av denna kyrka tillegnade henne den heliga Katarina, varföre hon ännu kallas Katarina kyrkan i Wiek; men vilken Katarina här är fråga om, antingen martyrin Katarina eller Katarina av Siena eller ock den svenska Katarina, dotter till denna, vilka begge spelade sin rol i den senare hälften av 14-hundratalet, låter sig icke heller med bestämdhet påvisas. Skulle kyrkan således vara helgad åt en av dessa senare, vilket synes mig tvivelaktigt, så följer därav, att hon är uppförd först i slutet av 1300- eller i början av 1400-talet. Uti ett av biskop Weinreich åt Hapsal förlänat privilegium förekommer namnet Nuckö redan 1391 och där berättas, att biskopen varit med båt över Hapsals sund till Nuckö, vadan man

av denna omständighet kan sluta, att ön då redan var befolkad och att där fanns en kristen församling.

När och av vem de tre kapellen Roslep, Sutlep och Odensholm äro uppförda, är likades osäkert; så mycket är dock visst, att Dubberch vid kyrkovisitationen år 1596 icke omnämner dem och att pastor Winter först år 1527 började predika i Roslep och Sutlep och pastor Hasleblad på Odensholm år 1642. Där säges också uttryckligt, att kapellet på Odensholm skall ha blivit byggt av tyska och andra utländska sjöfarare. Det nuvarande kapellet på Odensholm är uppfört av sten på föranstaltande av fru von Richter och hennes svårson, assesorn baron Ungern-Sternberg år 1766 och invigt den 3 sept. samma år av pastor Jonas Carlblom. Kapellet i Roslep är också i 1830-talet nybyggt av sten på bekostnad av förvaltaren, "ampman" på Rickholtz, Matts Rösler. Kapellet i Sutlep är gammalt och förfallet och pastorn predikar där blott 5 à 6 gånger årligen.

J. Nymann.

Varför kvinnorna få fria under skottår.

Docenten v. Sydow i Lund berättar om ursprunget till den gamla seden, att när det är skottår få damerna fria. Det är ett irländskt bruk, som givit upphov till talet om skottårsfrieriet.

Irlands skyddshelgon, S:t Patrik, mötte en dag S:ta Birgitta, det iriska helgon efter vilket vår heliga Birgitta blivit uppkallad. Hon kom gråtande och klagande, ty i hennes nunnekloster hade utbrutit myteri.

koren. Fläcktyfus, som härjar, icke blott bland ryska flyktingar och soldater utan även i de gränstrakter där den ryska Nordarmen varit stationerad, kräver ansevärd offer och man säger att av 25000 man 1700 insjuknat.

Regeringen har gjort stora ansträngningar att skaffa hjälp. Nu har även Amerikanska Röda Korset skickat en sanitär personal bestående av 90 personer för farans bekämpande och Svenska Röda Korset har sändt för 400,000 mk. mediciner.

Svårt har lilla Estland, som först med svärdet i hand hårt fått kämpa för sin frihet och nu, när kriget är över, hotas att falla offer åt farsoten, som inhämtats hit av de rätt så otacksamma ryssarna. H. P.

Kort överblick.

Av alla händelser, som under den sista tiden inträffat inom republikens gränser, är Jaan Poskas död den största och den som djupast rört hela landet. Ryktet kom som en blix. Den man som alla satte så stort förtroende till, då det gällde den politiska kampen för tryggheten av rikets självständighet, rycktes bort då han ännu behövdes så gärna och ännu skulle kunnat uträtta så mycket. Så djupt har därför aldrig heller huvudstaden och hela landet sörjt någons död som Jaan Poskas. Det var rörande att se stadens deltagande vid hans begravning den 10 dennes. Folk tillströmningen var så stor på gator och allmänna platser, där liktåget andaktsfullt skred fram, att folk klättrade upp i träd och på murar för att se. Gator och torg voro avspärrade med rep. Jordfästningen förrättades i klosterkyrkan, där professor Tiisik och pastor Kapp talade.

De unga kvinnorna där — det måtte ej ha varit nunnor, utan kanske snarare pensionsflickor — krävde rätt att själva få fria. S:t Patrik lovade att bevilja den rätten vart sjunde år. Men då slog S:ta Birgitta armarna om hans hals och sade: "Ack, älskade Patrik! Jag vågar inte gå tillbaka med ett sådant förslag. Låt det bli vart fjärde år!" S:t Patrik svarde: "Tag mig i famnen en gång till på det sättet, så skall jag ge er rätten att fria varje skottår!" När S:ta Birgitta hade fått det löftet friade hon genast själv till S:t Patrik, som naturligtvis inte kunde gifta sig. Han fick därför klara upp saken så gott han kunde med en kys och en sidenklänning. Och sedan dess måste den man, som på skottåret inte ger ja till den flicka, som friar till honom, ge henne en sidenklänning i böter.

Så berättar skämtlegenden, som uppkommit för att förklara berörda sed. Men denna har visst ej bara varit ett skämt. År 1283 infördes det som lag i Skottland att damerna få fria på skottår och den man som utsattes för ett sådant frieri har icke rätt att säga nej, om han inte kan bevisa att han redan är förlovad. Nekar han ändå, måste han lösa sig med böter intill ett pund. Samma lag har även officiellt varit gällande i andra länder utom Frankrike och Italien.

(Ur Aftonbladet).

Vidare tal på Domen av Konstituans talman Rei och premiärministern Tönnesson, förutom omkr. 40 tal vid graven. Deltagandet från nära och fjärran kretsar var verkligen stort, och det regnade formligen av kransar och blommor. Tidningarna innehöll flera dagar hela sidor om händelsen.

*

Ställningen mellan Estland och Lettland har blivit allt mera tillspetsad. Lettens fordra icke blott lokomotiv och vagnar, som våra härar erhållit, då de bistodo lettarna i kampen mot de röda, utan även att staden Valk och Nord-Latviens territorium skall överlämnas i lettiska krigshärens händer.

*

En annan nyhet är att krigare, som äro födda 1884 och 1885 enligt regeringens beslut från och med den 20 mars komma att befrias från krigstjänst.

*

Vad republikens kulturella omsorger beträffar, så få vi meddela, att bildningsutskottet i konstituanten i tredje läsningen antagit det mindre vältänkta beslutet att avskaffa teologiska fakulteten vid Dorpats universitet. Frågan skall dock ännu behandlas av Konstituanten.

*

Såsom en glädjande nyhet få vi till sist omtala, att av det av ryssarna vid fredens slutande utlovade guldet 8 millioner i dagarna anlant till Reval.

Sverige och Finland.

(Eta) Stockholm, 8 mars. Radio. Kun- gen har beslutat att vidtaga nödiga åtgärder för att Sverige må ingå som medlem i nationernas förbund. Svenska sändebudet i London har fått i uppdrag att framkomma med ett meddelande därom till sekreteraren för folkens förbund.

Från Kristiana meddelas, att även Norge anslutit sig till förbundet.

I Finland har det varit en regeringskris, som slutat med att de borgerliga partierna bildat en ny regering. Vad det nya ministeriets sammansättning beträffar, så tillhöra 4 ministrar samlingspartiet, 4 agrarförbundet, 3 framstegspartiet och 2 äro svenskar.

Språkfrågan och självstyrelsen i Finland.

Kommittén för behandlingen av frågan om självstyrelseområden av större omfattning än kommunerna och ny länsindelning har avgivit sitt betänkande, som föreslår bildandet av självstyrelseområden med en befolkning av cirka 100,000 under beaktande av språkförhållanden med en landskapsnämnd och beredande landskapsdagar som lagstiftande organ samt ett landskapsråd som verkställande funktionär. I städer, som ej förenas med landskap, fullgöra statsfullmäktige landskapsdagarnas funktion. Kommittén föreslår en ny indelning av länen, vilkas antal blir detsamma som hittills eller nio. De svenska områdena sammanföras med de finska i länen. (Allsvensk Samling.)

Den svenska ungdomsrörelsen i Finland.

Den svenska ungdomsrörelsen i Finland har nu verkat något över 30 år. För närvarande finns något över 200 svenska ung-

domsföreningar i Finland med ett medlemsantal som närmar sig 20,000 i runt tal.

Ett sammanhållande organ utgöra de s. k. landskapsförbunden, vilka äro 4 till antalet: Nylands, Åbolands, Ålands och Österbottens. Tillsammans bilda de Finlands Svenska ungdomsförbund, som ha en särskild styrelse, vilken utåt representerar hela den östsvenska ungdomsrörelsen.

Man skulle tycka att en sådan rörelse vore i behov av statsunderstöd. Man har ock beaktat denna sak, i det anslagits 50,000 mark för den finska ungdomsrörelsen. Den svenska ungdomsrörelsen däremot har man lämnat alldeles utan, ehuru anhållan gjorts om ett bidrag av 25.000 mark.

Också ett exempel på huru den finländska staten befrämjar svenska kulturintressen inom landets svenska områden... skriver "Allsvensk Samling" N:o 4 d. å.

Svenska Österbotten.

På Österbottens största slätt,
Där landsväg rakt går fram,
Där bor ett folk av nordisk ätt
Av gammal kärnfrisk stam,
Som lever av sin mödas frukt,
Som brukar fädrens jord,
Som håller våldets makt i tukt,
Som håller Herrans ord.

Som främling kom jag dit en gång,
Mitt öga skåda' då,
Vad jag ej drömt, ej hört i sång.
Jag kunde knappt förstå.
Att i de tusen sjöars land
Finns bördig odlad mark,
Där plogen för's med säker hand
Av bonden frisk och stark.

Det är en slätt, en bördig ort,
Där idoghet finns kvar,
Där man värderar smätt och stort,
Man kunskapstörst ock har,
Ty uti Närpes ena by
Står folkhögskolan stark,
Den reser sig mot högan sky
I gammal Yttermark.

Där lever svenskhet utan mått,
Fast man i Finland bor,
Där älskas varmt det språk man fått
I arv från far och mor.
Ett folk av järn och blod det är,
Som går i fädrens spår,
Som håller rätt och sanning kär,
I ofred starkt det står.

Honnör för detta broderfolk
På andra sidan sjön.
För Sverige vill jag vara tolk
Och önska det sin lön.
Må folkens strävan nå sitt mål
Om enighet i Nord,
Ty tvedräkt där man icke tål
Men väl försonings ord.

J. Christensson.

Utlandet.

Korta notiser.

Bland händelserna i utlandet må nämnas, att högern i Tyskland lyckats genomföra en statskup. Det meddelas från Berlin att direktorium deklarerats. General von Kapp har utnämnts till rikskansler och general Lüttwitz till överbefälhavare. Nationalförsamlingen är upplöst och en del vänstertidningar indragna. Det förklades att Hin-

denburg skall bli president m. m. Ännu måste vi dock avvakta utförligare underrettelser.

Även i Ungern är det enligt meddelande från Budapest regeringskris. Semadam har fått i uppdrag att bilda ett nytt ministerium.

Vår regering har fått inbjudan deltaga i Warschaws kongress och Finland, Lettland och Lithauen ha enats i fredsfrågan, meddelas vidare.

Vad freden med Ryssland beträffar så telegraferas från Moskou den 11 mars, att Förenka Staternas statssekreterare för utländska ärenden Colby fordrar att fred med Rådssyssland bör slutas.

England fortsätter med sina erövringar och med att ansätta Turkiet. Ett Est-telegram, London, 7 mars, erfar enligt telegram till "Daily Telegraph", att Britiska armén och flottan intagit Konstantinopol.

Till Redak. insända brev.

Genmäle till "Kommunalman" i all välmening.

Liksom människokroppen har även samhällskroppen sina fel och brister, ömtåliga ställen och värkande liktorn. Råkar man stöta till eller rent av trampa på dessa ömtåligheter, blir det förstas mer eller mindre oväsande av. Vår fattigvård är just en dylik ömtålig punkt. "Observators" vägstycke att våga vidröra denna punkt har satt sinnena i oro. Och att Ni, Kommunal-

man, känner Er träffad, är helt naturligt, då Ni mer än alla andra bär ansvaret för, vad som göres eller låtes för de sämre lottades bästa. Helt säkert har Ni som övriga rättänkande gjort mycket i det fördolda för att lindra nöd och torra tårnar, det tror jag. Men härmed är det ej nog. Allas vår plikt, i första hand samhällets förtroendemäns, är att ej blott avhjälpa enskilda nödlidande utan efter förmåga genom ändamålsenliga anordningar förebygga, lindra dylikt elende, som dessvärre förekommit även i våra svenskbygder. Det är ej välgörenhet utan mer rättvisa, mänsklighet, samhället är skyldigt bevisa sina medlemmar på livets skuggsida. Kan Ni, Kommunalman, inför tänkande människor försvara ett fattigvårdssystem att låta åldringar gå kring socknen? Och Ni vill t. o. m. kalla det för "omhuldning och vård". Vål kan det hända, att Ni och flera andra göra Edert bästa för hjonens trevnad, då de komma till Er. Men garanterar Ni för att på alla ställen kommer dem samma varma välvilja till del? Kan det ej tänkas, att de på många ställen mottagas mindre välvilligt, ja, t. o. m. ovänligt? Och hava dessa olyckliga ännu något av mänskliga känslor i behåll, nog måtte det kännas svårt, odrägligt svårt, att så nödgas bli andra till last, förorsaka besvär, se sig vara en ovälkommen gäst, betraktas med sneda blickar. Kommer sedan sjukdom, hur skall det kännas att transporteras från gård till gård, by till by? Och då sedan, trots bästa vilja, den sjuke ej mera kan flyttas, utan blir till besvär och last, höra och se sig vara i vägen, önskad till en annan värld, hur måste det ej kännas! Bäste Kommunalman

och övriga medvandrare, röras inga ömmare strängar inför ett sådant elände, kan ni stå till ansvar inför Gud och inför vårt eget bättre jag för ett sådant tillvägagående? Hur skulle det känts, om vi själva varit i denna belägenhet? Och vem vågar påstå, att han ej själv kan råka i samma ställning. Icke jag, ej heller Ni, herr Kommunalman! Livets vägar äro höljda i dunkel, framtidens slöja skymmer barmhärtigt framtidsutsikten. Jag upprepar: "Allt vad I viljen, att människor skola göra Eder, det gören I ock dem." Jag undrar ej på, fördömer ej det stackars sockenhjonet, som för några år tillbaka gick och hängde sig. Hon kallades ju galen, men mindre olycka kunde göra även den klokaste vriden och frästa till liknande förtvivelade utvägar. Våra svenska landsmän äro visst ej hårda till naturen eller ohjälpsamma, men man har ej tillräckligt tänkt på de fattigas ställning, man har blivit van med denna sort av fattigvård och tycker att det är tillräckligt bra som det är och att hjälptagarne borde visa sig mera nöjda och tacksamma.

Blir samhällssamvetet väckt, då finner man också utvägar, hur hjälpen lämpligast skall givas och då tvingar kärleken till uppoffringar för vår nödlidande nästa. Och icke ens en bågare kallt vatten, räckt av kärleksvarm hand, skall lämnas olönt.

Vad Ni nu haft att anföra om "världens hat" och farisöer och publikaner, låter jag stå för Eder egen räkning. Gott vore om "världens" anmärkningar om de "utvaldas" görande och låtande blott vore uttryck för deras egen ondska.

Observator.

Att jag nu igen sund och välbehållen efter mångfaldiga äventyr och upplevelser i Ryssland befinner mig

h e m m a

tillkännagives släkt vänner och bekanta endast härigenom samt att jag bosatt mig tillsvidare: Lilla Batterigat. 17.

Nils J. Berg.

Svenska Folksekretariatet

vid Estlands Bildningministerium

:: har sitt kansli ::

Dompromenaden 3, Reval,

och är öppet alla söckendagar 9—3.

C. M. BERG

Rekommenderas:

Skrivmaterial, vykort, "eldtändare", "eldstenar", prima svensk toilettväv, elektriska ficklampor, olika lektyr för sällskapsspel, smycksaker och theglas.

I större urval leksaker för barn.

I parti och minut.

Billiga priser!

Stora Dorpatsgatan N:o 8.

Har du redan prenumererat på "KUSTBON" 1920?

Om du icke gjort det än, så skynda dig! Ännu är det icke för sent. Du har bara att anmäla namnet och adressen samt överlämna den lilla prenumerationsavgiften till någon av ombudsmännen.

Alla svenska hem böra ovilkorligen läsa Kustbon!

Prenumeration å Kustbon

sker i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10, Stockholm, samt herr L. Hammargren, Riksbanken, Malmö.

Ett hjärtligt tack

till alla vilka under tiden jag befann mig i karantän tillmötesgingo mig med rekommendationer och annan hjälp.

N. J. Berg.

Undervisning

i sömnad och annat handarbete jämte hushållning kunna ortens flickor erhålla hos Maria Johansd. Hörnström, Kärrslätt, Ormsö.